

PERIÓDIC REGIONALISTA INDEPENDENT,
de Literatura, Art, Montepíos, Varietats,
Noticias y Anuncios

Direcció: VILADOMAT, 164, 4.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

SUSCRIPCIÓ:—Barcelona, UNA pesseta trimestre: fora, 1'50. — Un número sol, 10 céntims

L' Administració

espera que 'ls senyors Suscriptors de fora enviaran sense demora l' import de lò que deuen per atrassos, puig no créu que n' hi hagi ni un d' ells tan sols que pretengui tenir LO TEATRO CATALÀ sense pagar la suscripció.

Avuy publiquem per folletí altràs vuyt planas (17 á 24 inclòs) de la bonica comedia catalana en 2 actes, original de D. Miquel J. Ortega, titulada

Una mare fanática

LO TEATRO AVUY DIA

Res mes bonich que 'ls espectacles teatrals quant se miran desde la platea.

Res mes preciós á la vista de'l públich en general,

Desde allí l' oropel sembla or, las pedras falsas lluheixen com diamants, la pintura fa simular parets ó paisatjes á pessas de tela crua.

Y no és sols això.

Tambè l' exteriorisació de'ls espectacles distreu l' oído, ja per medi de la declamació, ja per armoniosas notas de la música.

De manera que 'ls espectacles escénichs recrean la vista y l' oído de'ls que van á presenciarlos y sentirlos.

Pero aixís com se fan agradables á aquets sentits corporals, ¿són també sempre bons per utilitat de las potencias de l' ánima?

Y si no ho són ¿podrían serho?

O millor dit: ¿deuen serho?

Resposta categórica: sí.

¿Y cóm?

Fent que l' art siga sempre la brújula que serveixi de guía a'ls que governin la gestió teatral.

¿Se fá això avuy? ¿s' ha fet en altre temps?

Avans, d' això algú se 'n cuydaba; avuy ningú s' hi pára ni s' hi amohina.

Per 'xò 'l teatro está de la manera qu' está.

Enlluernador, bonich per fora; detestable, mal-mès, perdut per dins.

No 'ns fa falta 'l descobriment de'l sabi Roetgen per' deduhirho: n' hi ha prou tenint la vista un xich penetrant y seré l' enteniment.

Avans hi havía una traba en la lligislació que anys há ha desaparegut en virtut de una llibertat molt mal entesa.

Avans las costums eran en part diferents de las actuals.

Avans lo públich anaba a'l teatro, atret en primer lloch per la potent forsa de l' art.

Avans los espectadors se congregaban en un local, desitjosos principalment de admirar á un artista, de aplaudir á un poeta, de alabar un fet, real ó finjit, sempre moral.

Per dirho mes clar: per la lley y 'l modo de sèr de'ls concurrents, los empresaris, si be desitjaban fer un negoci, 'l feyan de manera que resultaba un negoci artístich.

Això era la nota verdadera, 'l tò dominant, la base en que s' apoyaba algún día 'l teatro espanyol, tant castellá com catalá.

Era allavors qu' estava en son més alt grau de gloria y d' esplendor.

Lo bon gust dominaba de telò endins y de taulas enfora.

Aixís és que un esperpento no 's representaba, ó de ferse no era tolerat y 's retiraba, ó quant mes, no passaba de certs escenaris sense importancia de cap classe.

Avuy és diferent: ara tot pássa.

Diversas causas han operat un cambi semblant.

Mòlts no atinan quinas són.

No falta qui las véu y 's dól de que no sian correctjidas y de que en cambi sian aumentadas.

Són causas interiors, mes no secretas.

La primera y principal, la excessiva llibertat, ó la llibertat absoluta, de la que 'n surt un anacronisme; això es, un absolutisme lliberal.

La segona, l' esperit industrial ó 'l mercantilisme exageradament desenvololat,

Tercera, las grans pretensions de 'ls artistas, salvant varias excepcions.

Aquesta trinitat moderna contribueix fa temps a'l descrèdit de l'art teatral, y si no s'hi posa esmena arribará á ferlo desaparèixer.

Hi haurá teatro: pero no hi haurá art.

Y 'l teatro sens' art ¡vaya una cosa!

Convè, donchs, per de prompte restringir la omnímoda llibertat, ó la llicencia, de escriurer qualsevol disbarat per' presentar-lo á 'l públich.

Es precis que las obras, a'l poguer sèr posadas en escena, no sols enlluhernin la vista y fascinin l'oido de 'ls auditoris, sino que diguin alguna cosa á l'entement.

Es convenient ferho si 'l teatro ha de sèr una diversió útil á mes á mes de diversió agradable.

Fentho aixís, la part mercantil ó industrial de las emprasas no estaria renyida ab lo bon gust que deu serli sempre company.

No decauria l'afició á las produccions serias.

No s'hauria entronisat tan facilment la sarsuela *chica*.

No seria artista qualsevol careixent de facultats y disposicions indispensables.

No s'vuria precisat lo primer de 'ls galans que encara quedan, á anar de Ceca en Meca ab menos profit de aquell á que tèt dret á aspirar.

No lograrian sèr fins casi celebradas, produccions de pobre gust carregadas de xistes groixuts y ab poca solta.

No seria tan desatés per la concurrencia com ho és ara, l'esfors verdaderament artístich d'empresas que ofereixen obras d'aparato desusat per lo explèndit y magnífich.

No hi hauria per part de determinadas individualitats, exigencias casi incompatibles ab la marxa regular de tota empresa.

Y, per dirho clar, seria altra la sort de 'l teatro en lo verdader sentit de la paraula.

Presumim que nostra afirmació será una martellada en ferro fret, que no 'l doblegará.

Peró si 'l drinch produhit pe'l martell desvetlla á algú que 's trobi ensopit, ja 'ns donarem per satisfets.

De lo contrari, valga'ns la intenció.

P. DE R.

Estrenos catalans

La Baylarina, comedia en tres actes y en prosa, per D. JOAQUIM AYNÉ RABELL y D. J. GARCÍA BLAHÁ.

Arreglada ab molt esmero 'ns han mostrat los actors de nostre teatro Catalá una obra que 's feu digna de 'ls aplausos de las personas sensatas que 'l vespre de l'estreno van assistir á 'l colisseu aplaudint y demanant á 'ls autors á 'l final de tots los actes.

L'argument de *La Baylarina* és senzill y distret; no és complicat ni s'hi veuen confusions entre 'ls personatjes, y en cambi totas las escenas 's fan interessants á 'l públich.

No és mes que un *vaudeville* ab fi moral (cosa que no miran altres arregladors.)

Nosaltres no coneixem l'original francès, per quin motiu 'ns abstenim de parlar respecte l'arreglo literari: lò que sípodem confessar (y creyem que és obligat dirho) que la producció de 'ls Srs. Ayné y Blahá está molt ben escrita ab llenguatge apropiat a'ls personatjes y ab profusió de xisten que obligan á l'espectador á estar rialler.

N'hi ha, empro, alguns que són dignes de censura. L'actor tan aplaudit Sr. Soler, representa ab molt esmero 'l paper de sogre, un sogre qu'és lo *papá polítich* de la obra.

Lo Sr. Goula, las Sras. Parrenyo, Planas y Clemente, y 'ls Srs. Pinós, Rubio, Llano y Ferrer van demostrar tenir ben estudiats los papers que 'ls foren confiats.—Jo.

SONET (AB PEU FORSAT)

Si jo pogués, lector, trobá' algún dia
Que tot sentho de feyna ho fòs de festa,
No 'm trencaria, no, ja mes la testa,
Puig hauria alcansat lo que voldria.

A buscar semblant jorn l'afany me guia:
Si 'l trobés tindria ja la tasca llesta;
Pero temps per' cercarlo encara 'm resta,
O á 'l menos l'almanach aixís m'ho fia

Tal feyna no és gens dolça, ans be és amarga.
De ferla ab éxit bò tindré fortuna?
Per pogue'ho saber clá mon cap delira.

A fé qu'és ben difícil y ben llarga.
Diada com la que vull 'no n'hi haurá alguna?
¡La tinch! Lo Dijous Sant. ¡Mon goig suspiral!

J. P. Y O.

Revista Teatral

Novedats.—Passant primer per la taquilla, anárem, diumeu je passat a'l concert donat per la societat coral *Catalunya nova*, dirijida pe'l Sr. Enrich Morera.

La concurrencia era menos que regular, diguin lo que vulguin los *bravos* de Barcelona.

Las obras de Clavé, las més inspiradas, no produhien l'efecte d'altras vegadas, per la alteració de temps portat per son director.

Las composicions de'l célebre Mendelssohn, si totas ellas inspiradas, no las creyem indicadas pera concerts populars. La nota dominant és lo sentiment; pero pe'ls inteligents, pe'ls coneixedors de la música.

Lo *Sant Ramón*, armonisat pe'l Sr. Morera, científicament parlant no tèt cap cosa de l'altre món. Fòu aplaudit y 's repetí.

La festa durá un' hora curta.

Eldorado.—Plé de gom á gom estaba dimars d'aquesta setmana, ab motiu de fèr sa surtida l'apreciable actor Sr. Palmada després de son viatge á América.

Gens han menguat las simpatias que per éll sentia 'l públich de Barcelona; ans á 'l contrari, han anat creixent á 'l compás de l'ausencia.

Per lo tant, benvingut sia nostre antich amich á la patria catalana, y rebi de LO TEATRO CATALA la mes expressiva enhorabona.

S'estrená un monólech, titulat: *¡Ja soch aquí!* que ab fáciis, sentits y festius versos explica alguna cosa d'América y saluda á 'l públich de Barcelona.

Secció de Montepíos

S'han circulat las invitacions á tots los Directors de Montepíos que fins ara s'han adherit á la nova Societat *Unión y Defensa de los Montepíos*, pera la Junta de constitució que tindrà lloch demá diumenge á las 10 de'l mati en un de'ls salons de'l Foment de'l Treball Nacional.

Convè que no hi faltin y que hi hagi acert en la elecció de'ls Directors que han de formar la Junta Directiva. D'aixó depén en gran part que la *Unió* siga lò que de ella pót y deu esperar-se. Convè que 'ls elejits no sigan *fantoques*, sino Presidents que tingan condicions, temps y afany d'anar endevant, que tingan plans y carinyo á la nova idea que representa la *Unión y Defensa*.

Dissapte publicarem los noms de 'ls elejits.

—Diumenge passat lo *Montepío Catalá* va tenir Junta general extraordinaria, y en ella va acordarse per unanimitat adherirse á la *Unión y Defensa de los Montepíos*.

—Una senyora que va presentar á 'l Govern civil un projecte d'Estatuts per' constituir una Associació de Socorro mútuo de donas, baix ia base de lo que molts ne diuen *librepensamiento* quant és la esclavisió de'l pensament, ha sigut declarada processada per tal motiu.

No fem comentaris: las personas de clá criteri ja 'ls farán per si mateixas.

Ja direm lo que resulti.

A UNA COLOMA MISSATJERA

A Mercedes.

Ningú com tu, coloma,
de blanch y hermós plomall,
ningú com tu pòt serne
lo missatjer galant
d' aqueix amor que abrusa
mon cor enamorat,
encés ab la mirada
de qui no olvido may.

Desplega, donchs, tas alas
y solca l' ample espay;
de desde casa meva
fes via á la que sabs
en mitj d' aquella arbreda
de mos amors palau.

Allí hi ha qui t' espera
ab lo mes tendre afany
per rebre' aqueix missatge
de que confiansa 't faig,
que tanca de ma vida
lo goig que me 'n ha dat.

Posat demunt sa espatlla
y quant decanti 'l cap
per contempla' encisada,
ab ulls mitjs aclucats,
la hermosa vestimenta
de lo teu blanch plomall,
ton bèch joh colometal
acosta ab suavitat
a'ls llavis vermellosos
que ab goig te sonriuran,
y com present de gloria,
entre ells hi deixarás,
resum de mas venturas,
aquet petó que 't faif.

Oh, blanca colometal
joh, missatjer alat!
Si 'ls homes per la guerra
te fan soclar l' espay,
sias per' mi, coloma,
lo missatjer de pau,
com ja ho fores per l' Arca,
segons lo text sagrat!

J. M. DURÁN

Repertori de fora

Mollet 20 de Mars.

La companyia de sarsuela que treballa 'l dijous, día 19, en lo teatro de la Societat «La Pau», alcansa grans y merescuts aplausos per la bona execució que tingué *Un misich de regiment*, *Tres personas* y *Un cop de telas*, distingintse en sos respectius papers la coneguda actriu Srta. Circuns y 'ls Srs. Jilbá, Busquets y Mayol. — MARIASANTA.

Granollers 23 de Mars.

En lo Cassino la temporada de Quaresma ha sigut molt magra, pero molt!

A'ls sócis, ni á las familias de'ls mateixos no'ls han vingut ganas de anar á funció pe'l poch gust que va tenir la Junta en contractar una companyia tan de Quaresma. Ahir encara sort de varis aficionats que van ajudar á l' empresari y la seva esposa, la funció va resultar mes be que las quatre ja donadas per la companyia que venia no se d' ahont á donar las funcions.

En lo *Café nuevo* 's doná ahir las darrereras funcions de la temporada. Tant á la tarde com á la nit lo local se vejé concorregut. La execució per la tarde regular, per la nit faltada de ensaig ó de facultats per part de algún artista.

Demá passat se donará una funció extraordinaria en dit *Café Nuevo*, á benefici de la primera tiple Srta. Coello, ab una escullida funció. — TOCLOVEN.

Vendrell 23 de Mars.

Ab éxit creixent y ab declarada competencia porta representadas la companyia de 'l Tivoli, entre otras de' l

género lleuger, las següents de 'l teatro catalá: *Lo joch de'ls disbarats*, *L' ase de' l hortala*, *Nit de nuvis*, *De Nadal á Sant Esteve*, *Lo somni de la Ignocencia*, *Dos companys mal avinguts*, *Las Bodas d' en Cirilo*.

Se fan dignes d' aplauso las Sras. Periu, Sánchez y Xifren y 'ls Srs. Millá, Perelló, Casals, Periu, Oliva y Casellas.

Lo dia de S. Joseph varen representar un juguete castellá de 'ls Srs. Millá y de M. Martínez, titulat *Pasar el rato*, obra que va estrenar la companyia de la Sra. Tubau l' any passat en lo Principal de Barcelona. R.

Reunions particulars

LA CAMELIA (*Gracia*).—Lo dimecres 25 varen celebrar una vetllada literari-musical, en la que 's llejiren algón *romanso* y poesias. Alguna d' ellas se lleji ab molt poca gracia: en cambi se 'n llejiren ab delicadesa y acert, sobretot la Srta. Rosa Alsina que 'n recitá una de Campoamor titulada: *¡Quién supiera escribir!* y arrencá a l' final infinitat de aplausos.

També foren aplaudits 'ls joves Srs. Saez y Tarrida, que tocaren á violi y piano la fantasia de *Il Trovatore* de Veroli.

La festa va acabar ab un lluhit ball de Societat.

ATENEU D' HOSTAFRANCHS.—Lo benefici de 'l galán jove y director D. Jaume Vives, va surtir bastant be. En lloch de la Srta. Gassó va pèndre'hi part la dama Sra. Font de Alcalá.

Va estrenarse un monólech catalá, titulat *De' l ball... á casa*, primera composició escénica de 'l jove socio D. J. Llopart que fa evident ab ella no caréixer de disposicions per cultivar la literatura dramática.

En proba d' aixó, que va agradar de veras, y en vista de l' éxit se tornarà á representar per Pasqua.

FREDERICH SOLER (*Teatro Olimpo*).—Molt concorreguda va veure's la funció donada dissapte passat á benefici de' l jove D. Joaquim Pujol, que anaba dedicada á' l coro «Federal» lo que també va pèndre'hi part cantant escullidas pessas.

Lo drama *El Cura de aldea* va tenir en conjunt bon desempenyo, fentse aplaudir sos intérpretes, especialment lo senyor Canut Clavé en lo paper de 'l protagonista.

La pessa *A ca' la modista* va desvetllar ab sos acudits á tots los concurrents, molts de 'ls quals s' haurian adormit prompte, donada lo avansat de l' hora en que s' alsaba 'l teló.

Los senyors que executaren alguns números ab acordeons y guitarras, molt bé, y 'l beneficiat va recullir al guns regalos y bons.

—L' estreno catalá de' l drama *Lo geni de' l mal*, escrit en vers de D. Pere Reig y Fiol, va sèr una novetat.

Aquesta obra está ben versificada y no mal escrita; té un argument que 's bastant interessant y que té un fi moral. De la execució no 's pot dir mal, ja que 'ns hem de fèr càrrech que va sèr interpretada l' obra per aficionats y no per actors. En general sapigueren cumplir com á bons, fentse aplaudir en algunas escenas.

Mereixen especial menció las Sras. Puchol y Muntal per lo be que van desempenyar sos papers.

Lo Sr. Reig fou cridat á la escena y 's presentá al final del drama á rébrer los aplausos que li tributá la concurrencia.—Jo.

Saló de descans

—Lo galán jove de 'l teatro Romea D. Ernest Fernández, anuncia per dilluns lo seu benefici. Las papeletas ostentan lo retrato de 'l Beneficiat y en bonicas quintillas diuen que 's representaran los dramas ja casi inseparables *¡Flor de un dia!* y *¡Espinass de una flor!* dirijits pe' l galán Sr. Borrás. Lo Sr. Fernandez diu qu' espera un plé y nosaltres li desitjem.

—La empresa de 'l teatro Principal de Gracia ha contractat a' l distingit primer galán director D. Teodoro Bonaplata.

—Debem rectificar una nova de l' darrer número, referent á una funció de 'l teatro Lope de Vega que anunciárem per dissapte passat. La funció és per avuy: la societat que l' ha organisat es la que 's titula «Escarpin-

dull» y la pessa que's farà després de *Batalla de Reynas*, és *Los cahentes*. Ara podem afeir que 'ls Srs. Pons y Soler, cantaràn coplas satíricas.

—L' administrador de 'l teatro Romea D. Ramon Franquesa tindrà a son càrrech durant l'estiu las funcions de 'l Jardí Espanyol.

—Hem vist en nostra redacció lo primer número de *La Punta*, periódich alegre, escrit en catalá y ab molta sombra.

Tornem lo saludo que dirijeix a la premsa y també li enviém gustosos lo cambi, desitjantli molt humor y moltes pessas de cinch céntims.

—En la Societat coral La Castalia, y á benefici de'l jove aficionat don Magí Baldebey, se donará próximament una funció teatral composta de 'l drama *L' Hereu* y la pessa *Lo mestre de minyons*, estrenant durant l'últim entreacte lo beneficiat un monólech catalá, escrit espresament per tal diada.

—Per avuy está anunciat en la societat de Gracia «La Comeha» 'l benefici de'l jove D. Carlos Busquets, posant-se en escena *Los Zangolotinos*, *Colegio de señoritas* y *Las tentaciones de S. Antonio*.

—En la poesia *Lo Baylet* publicada en lo número passat, los caixistas s' empassaren una friolera tot un vers, que deya:

«M' estim mes la rosada

que 'ns don la matinada,

que perlas y brillants, que argent y or.»

Lo publiquem avuy per' esmenar la falta.

—Avuy hi haurá en la societat «La Constancia» la funció á benefici de l'aplaudit aficionat D. Ramón Martí Corbera. L'espectacle és variat, figuranthi la sarsuela catalana. *Lo somni de la Inocencia* y las castellanas; *Tío, yo no he sido* y *Las tentaciones de S. Antonio*, que serán direjidas pe'l pianista Sr. Rius.

En obsequi á las senyoretas, los senyorets s' obsequiarán y las obsequiarán ab ball de societat.

—Lo galán Sr. Bonaplata va representar dimecres en lo teatro Zorrilla de Badalona 'l drama *La muerte civil* obtenint una ovació. Va sèr ben secundat per la dama Srta. Coello, la Srta. Cazorla y 'ls Srs. Ferrer, Espinosa, Cazorla y Llonch que va procurar surtir ayros de la part de *Fernando*.

Tambè va agradar la pessa catalana *Com sucseheix moltes cegadas*.

Cavilacions

XARADA

Es titul la dos primera
hu invers és mineral;
nom d' home las dos tercera,
y un carrer de Barcelona
se trobará en lo total.

PERE BRUNET

Soluciones á las cavilacions de'l núm. 271

XARADA: Café.

TRENCA-CLOSCAS: Guerrita.

GEROGLIFICS: Com mes amichs mes clars.—Home alt may potser petit.—Los Estats Units són anti-espanyols.

Las han enviat Pep Xacròs, A. Gordin, P. Tallada, A. B. C., Pau de la Laya, Pere Sense Po, Antón Mas y P., Bernat Pescayre, Joseph Goriña, A. Ferrán, Cantimplora y Joanet, los quals poden recullir en l'Administració un exemplar de *La Guardiola*.

CORRESPONDENCIA

F. Mas (Arenys): espero que senyali dia y lloch.—A. Mons (Mataró): ¿qué no 'l vol mes?—A. B: ja estará servit.—A. Guardiola: si no hi tès diners és com un olla buyda.—Joseph Valls: ni á la de Josafat.—Curro Curriol y Curriola: vostè per sos apellidos sembla mascle y femella.—V. Gumucio (Madrid): no nos corresponde.—Pere Sense Po: si vostè es sense po nosaltres també ho som.—N. Serra: esperem diners de vostè.—J. Vehils: idem de lienzo, ó millor dit, de plata.—Carquinyoli: ja ha begut oli.

Imp. Pujol y C.^a, Talleres, 45.—Barcelona.

SANTASUSANA

Santasusana • Santasusana

MAQUINAS PER' CUSIR Y PER' FER MITJA

Aparatos de pèndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Carrer de 'l Carme, 34. — BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

• JUAN AYÑÉ •

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~

Guitarras desde 5 pesetas.

À CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

La Gran liquidación

La casa que da los muebles más sólidos y más baratos

UN MOBILIARIO NON PLUS ULTRA

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un somier, un colchón, una cómoda con marmol, 6 sillas regilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 - Barcelona

CASAS RECOMENADAS

Magatzem de pells de **J. M. Pous**, Frexuras, 6.
Sastrería de teatros, de E. Vasallo Malatesta, Asalto 14

Fotografía de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer.

Taller de atrás de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.

Sastre de teatros, Francisco Tey, Sadurni, 14, 1.º
Inmillorables **anissats** de A. Bestard y fils. (Santa Maria (Mallorca), se venen en las principales botillerías y colmados.

Arxiu Central Líric-dramàtic de **J. Gelabert**, Unió, 5, 3.º, 1.ª.